

KAJAANIN KAUPUNKI ELINKEINOSTRATEGIA 2005-2012

”Ei elintaso nosta se, että keitetään lisää soppaa,
vaan se, että kehitetään parempia reseptejä.”

PAUL ROMER

SISÄLLYSLUETTELO

SISÄLLYSLUETTELO	2
1. JOHDANTO.....	3
1.1 TOIMEKSIANTO, PROSESSI JA OSALLISTUJAT	3
1.2 KAINUUN HALLINTOKOKEILUN ELINKEINOPOLIITTINEN LINJAUS	5
2. KAJAANIN ELINKEINOSTRATEGIA	6
2.1 MISSIO.....	6
2.2 VISIO	6
2.3 PÄÄMÄÄRÄT	6
2.4 ARVOT	6
2.5 YLEISET PERIAATTEET	7
2.6 ELINKEINOJEN KULMAKIVET JA PÄÄTOIMIALAT VUOTEEN 2012	8
2.7 SWOT-ANALYYSI.....	9
2.8 STRATEGISET PAINOPISTEET	9
4. ELINKEINOTOIMINNAN PROSESSIT.....	10
4.1 INNOVAATIOIDEN TUKIPROSESSIT.....	10
4.1.1 Innovatiivisten ideoiden tuotteistaminen liiketoiminnaksi.....	10
4.1.2 Integroituminen Oulun seutuun ja sen kasvun hyödyntäminen ja kansainvälistyminen.....	10
4.2 YRITYSTOIMINNAN TUKIPROSESSIT	11
4.2.1 Toimivien yritysten tukiprosessi	11
4.2.2 Aloittavan yrityksen tukiprosessi.....	11
4.2.3 Kolmas sektori	11
4.3 ULKOISET HANKINTAPROSESSIT.....	11
4.3.1 Uusyrityshankinta.....	11
4.3.2 Valtion toimintojen alueellistaminen.....	12
5. STRATEGISET PAINOPISTEET TOIMIALOITTAIN	12
6. ORGANISOITUMINEN.....	14
7. KUMPPANUUDET	15
8. YHTEENVETO TAVOITTEISTA JA TOIMINTALINJAUKSISTA.....	16

1. JOHDANTO

1.1 Toimeksianto, prosessi ja osallistajat

Kajaanin kaupunginvaltuusto päätti talousarviopäätöksen yhteydessä, että elinkeinokeskuksen tulee valmistella vuoden 2004 aikana Kajaanin elinkeinopoliittinen strategia. Kajaanin kaupunginhallitus on nimennyt ohjausryhmän ohjaamaan johtoryhmän työtä.

Johtoryhmä on käynnistänyt työnsä 15.4.2004 ja on kokoontunut sen jälkeen 5 kertaa. Ohjausryhmä piti ensimmäisen kokouksena 24.5.2004 ja on kokoontunut sen jälkeen 6 kertaa. Lisäksi yrityskentän palautteen keräämiseksi on järjestetty kokouksia eri toimialojen kanssa 10 kertaa. Kolmannen sektorin suhdetta elinkeinotoimintaan on käsitelty yhdessä istunnossa.

Prosessia on ohjannut rehtori Kari Juntunen Kajaanin Ammattikorkeakoulusta ja sihteerinä on toiminut vs. elinkeinojohtaja Pekka Ojalehto.

Ohjausryhmän jäsenet

Erkki Moilanen	Kaupunginhallitus, puheenjohtaja	Seuraavien toimikausi 17.2.2004 alkaen: Hannu Juntunen	Kainuun Etu Oy, hallituksen puheenjohtaja
Jaana Lappalainen	Kaupunginhallitus, jäsen	Alpo Jokelainen	Kainuun TE-keskus, johtaja
Pirjo Eronen	Kaupunginhallitus, jäsen	Reijo Holappa	Kainuun TE-keskus, kehittämisspäällikkö
Leena Törrö	Kaupunginhallitus, jäsen	Jaana Korhonen	19.4.2005 saakka Kainuun TE-keskus, osastopäällikkö,
Sanni Väisänen	Kaupunginhallitus, jäsen	Pauli Piilma	20.4.2005 alkaen Finnvera Oyj, Kajaani, johtaja
Eero Sirviö	Kaupunginhallitus, jäsen	Pentti Malinen	Kajaanin yliopistokeskus, kehitysjohtaja
Veli-Matti Karppinen	Kaupunginhallitus, jäsen	Martti Karjalainen	Kajaanin Yrittäjät ry, puheenjohtaja
Raimo Piirainen	Teknologiakeskus Oy, hallituksen puheenjohtaja	Antti Kejo	Kajaanin kauppakamariosasto, asiamies
Edellä mainittujen toimikausi 17.2.2004 - 19.4.2005		Esko Hakala	Kajaanin kauppakamariosasto, puheenjohtaja
Seuraavien toimikausi 20.4.2005 alkaen:		Marko Leppänen	Intotalo, projektipäällikkö
Hannu S. Kempainen	Kaupunginhallitus, puheenjohtaja	Pekka Ojalehto	Kajaanin kaupunki, vs. elinkeinojohtaja, sihteeri 31.12.2004 saakka
Vesa Kaikkonen	Kaupunginvaltuusto, jäsen	Tuula Romppanen	sisäinen tarkastaja, sihteeri 20.4.2005 alk.
Raimo Piirainen	Kaupunginhallitus, jäsen		
Eero Suutari	Kaupunginhallitus, jäsen		
Maija Rissanen	Kaupunginhallitus, jäsen		

Johtoryhmä (17.2.2004 – 31.12.2004)

Erkki Vähämaa	Kajaanin kaupunki, kaupunginjohtaja, puheenjohtaja	Kalevi Yliniemi	Kajaanin kaupunki, perusturvajohtaja
Martti Anttila	Kajaanin kaupunki, tekninen johtaja	Jarmo Juntunen	Teknologiakeskus Oy, varatoimitusjohtaja
Risto Brunou	Kajaanin kaupunki, sivistysjohtaja	Kari Juntunen	KAMK, rehtori, prosessin ohjaaja
Risto Hämäläinen	Kajaanin kaupunki, kansliapäällikkö	Pekka Ojalehto	Kajaanin kaupunki, vs. elinkeinojohtaja, sihteeri
Anssi Tuominen	Edukai, rehtori		

Työryhmiin ovat osallistuneet Kajaanin Yrittäjät ry:n esittämät yritysedustajat sekä kaupungin toimialojen virkamiesedustajat. Aiheita ovat olleet yleinen elinkeinopolitiikka, IT - elektroniikka, viestintä, matkailu, koulutus, hyvinvointi, tekninen toimiala, kauppa ja palvelut sekä mekaaninen puu. Nuorten yrittäjien tapaamisia on järjestetty ja kolmannen sektorin edustajien kanssa on kokoonnuttu yhden kerran. Strategian keskeisistä periaatteista on lisäksi keskusteltu erikseen Kajaanin Yrittäjät ry:n, Kajaanin kauppakamariosaston, IT-poolin ja Yrittäjänäisten edustajien kanssa.

Työryhmien jäsenet

Martti Karjalainen	Kajaanin Yrittäjät ry, puheenjohtaja	Timo Soininen	Kajaanin kaupunki, kaupungingeodeetti
Matti Autio	Aution puutyöhallit, toimitusjohtaja	Esko Peittola	Kajaanin kaupunki, toimitilajohtaja
Jouko Heikkinen	Jannpuu Oy, toimitusjohtaja	Leo Räsänen	Kajaanin kaupunki, kaupungininsinööri
Seppo Huttu	Kalustevaliot, toimitusjohtaja	Matti Huurinainen	Huurinainen Oy, toimitusjohtaja
Akke Virtanen	CIS, toimitusjohtaja	Matti Tolonen	Suunnittelutoimisto Määttä
Juha Tanskanen	Pohjolan Mylly, toimitusjohtaja	Marja Karjalainen	Kajaanin Puhe- linosuuskunta, toimitusjohtaja
Pekka Turpeinen	Radio Kajaus, toimitusjohtaja	Arto Okkonen	Kymppineon Oy, hallituksen puheen- johtaja
Heikki Kesti	Scandic Kajanus, johtaja	Esko Moilanen	EKK -rakennus, Esko Moilanen
Jorma Korhonen	KAMK, suunnittelija	Anssi Tuominen	Edukai, rehtori
Aila Vähämaa	Kajaanin kaupunki, toimistopäällikkö	Kimmo Niskanen	Siniset AJATUKSET OY, yrittäjä
Aimo Rajasalo	T:mi Amisalo, yrittäjä	Samuli Karjalainen	Momentti Oy, yrittäjä
Matti Korolainen	Suomen Tarjousmaksit Oy, varatoimitusjohtaja	Jouni Niskanen	Momentti Oy, yrittäjä
Anu Tervonen	Kajaanin kaupunki, elinkeinosihteeri	Olli Leppänen	Lähdevalmennus Oy, toimitusjohtaja
Jari Arfman	Arfman Consulting Oy, toimitusjohtaja	Petri Matero	Pohjolan Mylly Oy, AD
Olavi Haataja	Koulutusavain Oy, toimitusjohtaja	Marko Leppänen	Intotalo, projektipäällikkö
Sakari Heikkinen	Sakari Heikkinen Consulting	Veli-Matti Karppinen	Nakertajan kyläyhdis- tys
Sakari Seppänen	Elektrobit Oyj, johtaja	Anneli Vatula	Mannerheimin lasten- suojeluliitto, johtaja
Mauri Kemppainen	Ebsolut Oy, toimitusjohtaja	Erkki Hulkkonen	Kainuun Liikunta, toi- minnanjohtaja
Seppo Räsänen	Trippi Ky, yrittäjä	Pirjo Hyttinen	Kajaanin kaupunki, harjoittelija, KAMK
Jouni Kurkela	KAMK, koulutusjohtaja		
Pirjo Ahlqvist	Marian Kartano Oy, toimitusjohtaja		
Pentti Pönkkö	Kajaanin kaupunki, yhteyspäällikkö		

1.2 Kainuun hallintokokeilun elinkeinopoliittinen linjaus

Kokeilusta säädetyn lain mukaan maakunta vastaa mm. maakunnan yleisestä elinkeinopoliitikasta sekä maakunnan suunnittelusta ja maakunnan alueen kehittämisestä. Laki ei kavenna kunnille kuuluvaa yleistä toimivaltaa hoitaa elinkeinopoliittikkaan kuuluvia tehtäviä alueellaan.

Elinkeino- ja työvoimapolitiittisten toimien tehostamisen päämäärä on saada Kainuun kansantuote merkittävästi kasvamaan lisäämällä tuote- ja palveluvientiä maakunnan ulkopuolelle, keskeisenä strategisena linjauksena osaamisperusteisen, kannattavan yritystoiminnan kasvu.

Kainuun elinkeinopoliitiikan tavoitteena on saada maakunnan bruttokansantuote/henkilö kasvamaan keskimäärin muuta maata nopeammin, jolloin nykyinen ero muuhun maahan kapenee. Tarkemmin määriteltynä Kainuun maakunnan nykyinen 20. sija on tarkoitus saada nousemaan sijaksi 17 vuoteen 2020 mennessä. Muita tavoitteina ovat: työllisten osuuden nostaminen ja työttömyysasteen alentaminen samaan aikaan maan keskitasoon sekä uuden yritystoiminnan syntyminen nopeammin kuin muualla maassa.

Tärkeää on edelleenkin keskittyminen alla mainittuihin klustereihin ja toimialoihin hyvin alkaneen kehityksen määrätietoiseksi jatkamiseksi. Tavoitteeseen pääsemiseksi elinkeinojen kehittämiseen liittyvä koulutus- ja tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän sekä yritystoiminnan kehittäminen keskitetään neljään klusteriin:

- Tieto- ja viestintäteknologia (vahva kasvutavoite)
- Elämystuotanto (=matkailu-kulttuuri-liikunta) (vahva kasvutavoite) ja kulttuuriteollisuus

Kainuun maakuntaohjelman mukaan kulttuuriteollisuuden edistäminen on yksi tulevaisuuden painopistealue. Kulttuuriteollisuuden ja –tuotannon maisteriohjelma on perustettu muuntokoulutuksena ja samalla selvitetään mahdollisuudet koulutuksen jatkumiseen pysyvänä maisteriohjelmana. Kulttuuriala tarvitsee koulutusta kulttuurin tuotteistamiseen, markkinointiin, ohjelmajärjestelyihin sekä tapahtumien ammattimaiseen kehittämiseen yritystoimintaperusteisesti.

- Metsä ja puu
- Elintarviketalous (=alkutuotanto ja teollisuus)

Metallialaa ja kivialaa kehitetään pääosin yritysten ja yritysryhmien hankkeiden avulla. Lisätään verkostoitumista muiden toimialojen kanssa ja verkostoitumista maakunnan ulkopuolelle yritysten tarvitsemien tutkimus- ja koulutuspalvelujen hankkimiseksi. Kivialalla mahdollinen kaivostoiminnan käynnistyminen tulevina vuosina, maakunnan ulkopuolisin resurssein, voi tuoda tarpeen järjestää alan koulutusta myös Kainuussa.

Yrityskohtaisiin, kannattavaa kasvua aikaansaaviin hankkeisiin osoitetaan rahoitusta aiemmin mainittujen alojen ulkopuolellekin.

Venäjän taloudellisen kasvun hyödyntäminen on yksi uusi mahdollisuus elinkeinotoiminnan edistämässä. Sitä tukee Kajaanin yliopistokeskuksen laajentuva rooli Oulun yliopiston Venäjään liittyvän koulutuksen, tutkimuksen ja hanketoiminnan keskuksena. Kainuun Venäjä-strategia on valmistunut. Elinkeinojen kehittämisen osalta tarkastelussa lähdetään liikkeelle Kostamukseen sijoittuvan yritystoiminnan tarjoamista mahdollisuuksista ja päädytään markkinamahdollisuuksien hakemiseen taloudeltaan nopeimmin kasvavilta alueilta.

2. KAJAANIN ELINKEINOSTRATEGIA

Kajaanin elinkeinostrategiassa esitetään joukko päätöksiä, valintoja ja toimenpiteitä, joiden avulla voidaan saavuttaa tavoiteltu kehitys ja asetetut päämäärät. Kajaanin pitää pystyä tulevaisuudessa yhä enemmän erottautumaan ja olemaan omaleimainen. Vain näin toimimalla pystytään luomaan kilpailuetua muihin seutuihin ja kaupunkeihin verrattuna. Resurssit muodostuvat osaamisesta, prosesseista ja organisoinnin perusrakenteeseen liittyvistä valinnoista.

2.1 Missio

Missiolla tässä yhteydessä kuvataan perustehtävää, jolla kaupungin organisaatio ja sen omistamat laitokset ja konserniin kuuluvat yhtiöt luovat arvoa asiakkailleen ja avainsidosryhmille.

Missiona on luoda edellytyksiä Kajaanin kaupunkiseudun tulevaisuudelle vahvistamalla elinkeinorakennetta ja parantamalla yritystoiminnan kasvua tukevaa toimintaympäristöä.

2.2 Visio

Visiolla kuvataan organisaation tahtotilaa aikajänteellä 2005 – 2012. Se kuvaa haluttua tulevaisuutta yritystoiminnan lähtökohdista. Maakunnan elinkeinopoliittisen linjauksen mukaan kaupungilla itsellään on oltava vahva rooli oman elinkeinopoliitiikan toteuttamisessa.

Kajaani on kaupunkiseudun elinkeinopoliitiikan keskeinen toimija, joka parantaa nykyisten ja aloittavien sekä alueelle siirtyvien yritysten toimintaedellytyksiä.

2.3 Päämäärät

Vision tavoitteet on esitetty päämäärinä, joita ovat

- 1) yritystoiminnan lisääminen olemassa olevien yritysten liiketoimintaedellytyksiä parantamalla
- 2) uusien yritysten hankkiminen alueelle
- 3) uusien yritysideoiden kehittäminen elinvoimaisiksi yrityksiksi
- 4) sellaisten ympäristöjen ja rakenteiden luominen, jotka mahdollistavat innovatiivisten ideoiden tuotteistamisen liiketoiminnaksi
- 5) työllisyyden parantaminen
- 6) myönteisen kuntakuvan luominen
- 7) elinvoimainen maaseutu

2.4 Arvot

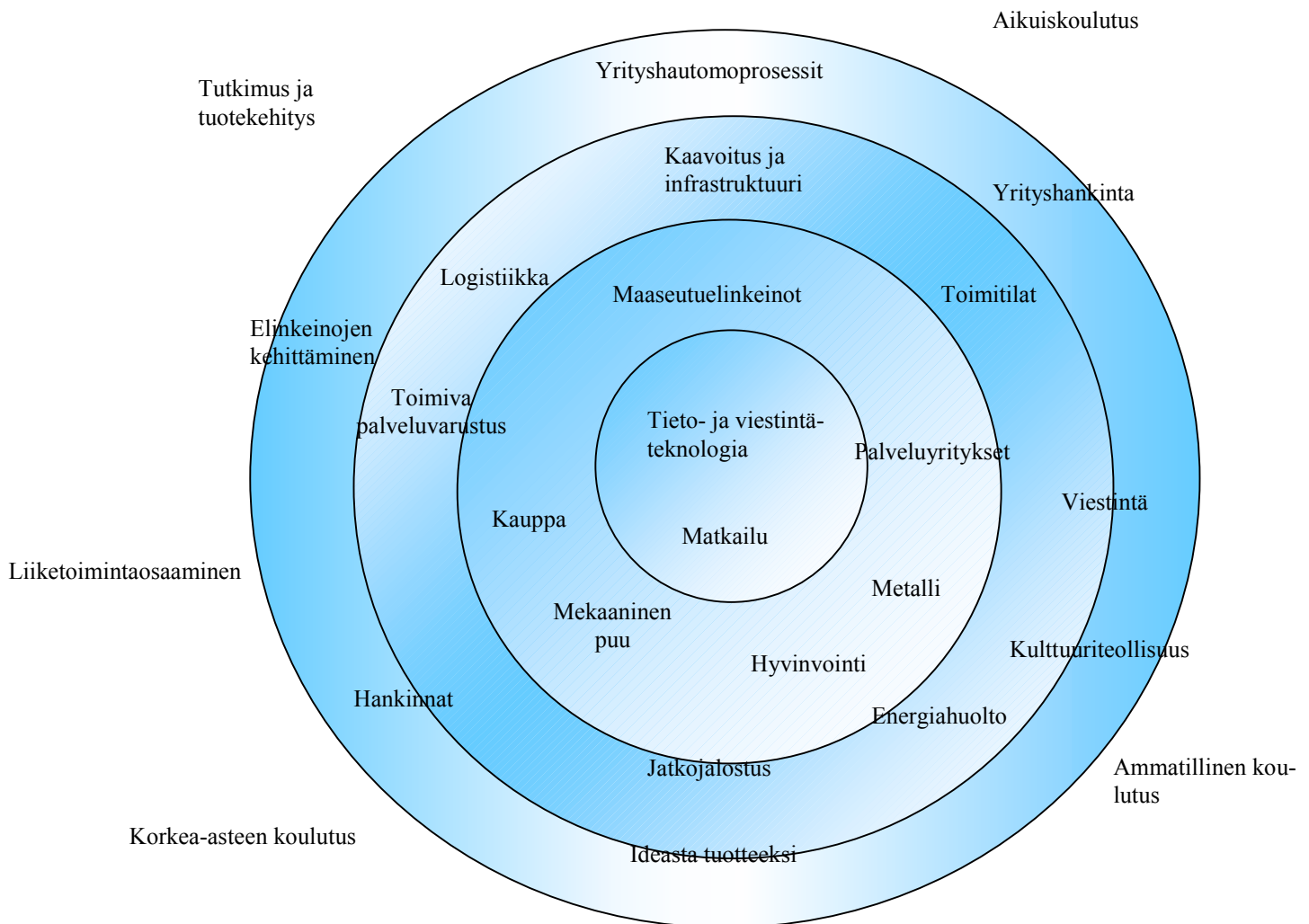
Verkostoituminen, tuloshakuisuus, muutosvalmius, yhteishenki ja yhteiskuntavastuu

Arvojen määrittelyssä tässä strategiassa korostuvat asiat, jotka ovat yhteisiä eli ne tunnetaan, ymmärretään niiden merkitys oman työn kannalta ja niihin myös sitoudutaan. Kajaanin kehittäminen on yhteinen ponnistus ja ennen kaikkea sen tulee innostaa. Valintoihin vaikuttavat kaupungin tämän hetkinen taloudellinen tilanne ja hallinnon uudelleenorganisointi. Muutokset vallitsevaan tilanteeseen edellyttävät esitettyjen arvojen omaksumista. Muutosvalmius ilmenee innovatiivisuutena uuden ajattelun muodossa ja tavassa tuottaa palveluja.

2.5 Yleiset periaatteet

1. Kajaani arvostaa yritystoimintaa ja yritystyöpaikkoja. Kaupungin yrityskanta on monipuolinen, pk –yritysvaltainen ja kotimarkkinasuuntautunut. Kehittämistoiminnassaan Kajaanin kaupunki edistää markkinoiden toimintaa ja niiden laajentumista. Kaupunki toimii aktiivisesti uusien yritysten hankkimiseksi.
2. Kaupunki kohtelee yrityksiä yhdenvertaisesti ja käyttää kilpailuttamista osana markkinoiden kehittymisen mahdollistamista.
3. Kaupunki tekee yhteistyötä seutusopimuksen mukaisesti kaupunkiseudun kuntien ja alueen kehittämisorganisaatioiden kanssa. Kaupunki on mukana erilaisissa paikallisissa ja kansallisissa sekä kansainvälisissä verkostoissa. Käytännön elinkeinopoliittisten toimenpiteiden toteuttamisesta vastaa Kajaanin Teknologikeskus Oy yhdessä muiden elinkeinopoliittisten toimijoiden kanssa.
4. Kaupunki ei pääsääntöisesti myönnä suoria yritystukia, lainoja tai takauksia yrityksille eikä muutoinkaan rahoita yksittäisen yrityksen toimintaa. Ulkopuolisen rahoituksen osuus hankkeissa kasvaa. Muiden kuntien kanssa tehtävien kehittämisprojektien rahoituksessa on lähtökohtana pidettävä rahoitusosuuksien määräytymistä ensisijaisesti intressien mukaan.
5. Kaupunki ei pääsääntöisesti ja ilman erityisiä perusteluja rakenna toimitiloja yksittäisille yrityksille. Olemassa olevia tiloja kaupunki vuokraa erikseen määriteltujen periaatteiden mukaisesti sekä auttaa yrityksiä toimitilojen hankinnassa.
6. Elinkeinoelämän kehittymiseksi kaupunki edistää yrityselämän, koulutuksen ja tutkimuksen verkottumista ja eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Erityisesti kehitetään työvoimatarpeen ja osaamisen ennakointia, alueella tapahtuvaa osaajien koulutusta ja työssä olevan väestön tulevaisuusvalmiuksia.
7. Elinkeinopoliittisesti merkittäviä hankkeita ennakoidaan kaavoituksella. Erityyppisten tonttien saatavuus varmistetaan.
8. Elinkeinostrategiaa ajantasaistetaan aina kun toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset sitä edellyttävät. Strategia käydään neljännesvuosittain läpi Kajaanin Teknologikeskus Oy:n hallituksessa ja tuodaan vuosittain kaupunginvaltuustolle vahvistettavaksi. Elinkeinostrategian toteutumista mitataan määrällisin tavoittein, kuten yritysten ja työpaikkojen muutoksella. Lisäksi laadullisia muutoksia seurataan asiakastyytyvyyttä tutkimalla. Mittareina ovat myös kriittisten välitavoitteiden seuranta, joita kuvaavat toimintasuunnitelmat ja niiden toteuttaminen.
9. Kajaanin Teknologikeskus Oy:n asiakastyytyvyyttä mitataan säännöllisesti ja toimintaa kehitetään saadun palautteen mukaisesti.

2.6 Elinkeinojen kulmakivet ja päätoimialat vuoteen 2012

Elinkeinojen kehittämisen kulmakiviä ovat innovaatioympäristön, koulutuksen, tutkimuksen, tuotekehityksen ja yritysten liiketoimintaosaamisen kehittäminen.

Kuvassa 1 kuvattujen elinkeinotoimintojen ytimessä ovat tieto- ja viestintäteknologian sekä matkailu – mutta kaikkien toimialojen huomioon ottaminen on kehitysprosessissa välttämätöntä toimivan palvelurakenteen ja työpaikkojen säilyttämiseksi sekä uusien työpaikkojen luomiseksi. Prosesseissa korostuvat yritysten liiketoimintaosaamisen kehittäminen, tutkimus- ja tuotekehitystoiminta sekä koulutus.

Tärkeää on, että prosesseissa ovat mukana sitoutuneina kaikki toimijat. Kokonaisvaltainen elinkeinopolitiikka tarkoittaa, että elinkeinojen kehittyminen edellyttää enemmän kuin vain yksittäisiä toimenpiteitä. Elinkeinoelämän monipuolistaminen, yritystyöpaikkojen lisääminen ja kansainvälistäminen ovat keskeisiä vahvistettaessa aluetaloutta ja vahvistettaessa kaupungin verotulokehitystä.

Kaupungin kaikkien strategisten linjausten on perustuttava sille lähtökohdalle, että kaupungin talouden perusta on terve ja palvelutuotannon rahoitus on kestäväällä pohjalla. Kuntatalous luo edellytykset strategian toteuttamiselle. Vakaalla kuntataloudella voidaan varmistaa, että kaupunki kykenee järjestämään asukkailleen kaupungin tulotasoon nähden laadukkaat palvelut ja kykenee tekemään strategisesti merkittäviä, kilpailukykyä parantavia ja myös riskinottoa vaativia investointeja.

Sopeutuminen muuttuvaan toimintaympäristöön vaatii jatkuvaa oppimisen ja osaamisen ylläpitämistä ja kehittämistä. Kaupungin on ylläpidettävä ja kehitettävä koulutustarjontaa, joka ohjautuu yhteiskunnassa tapahtuvien muutosten ja tarpeiden mukaisesti.

Asuin- ja elinympäristön laadulla on keskeinen merkitys ihmisten viihtyvyydelle ja kaupunkiseudun vetovoimaisuudelle. Onnistuminen edellyttää kysyntää vastaavien hyvinvointipalvelujen järjestämistä joko yksin kaupunkiorganisaation toimesta tai yhdessä muiden kuntien ja yrityselämän toimijoiden kanssa.

2.7 Swot-analyysi

Prosessin alkuvaiheessa koottiin swot –analyysi, joka on tulostettu tiivistettynä strategian **liitteenä 1**.

Tavoitellun kehityksen ratkaisee ensisijaisesti kaksi strategista muuttujaa: väestörakenteen kehitys sekä työllisyyden ja työvoiman kehitys. Ennustettu väestönkehitys johtaa alueella uudenaikaiseen kulutusrakenteeseen ja eläkeläisten merkityksen lisääntymiseen poliittisessa päätöksenteossa.

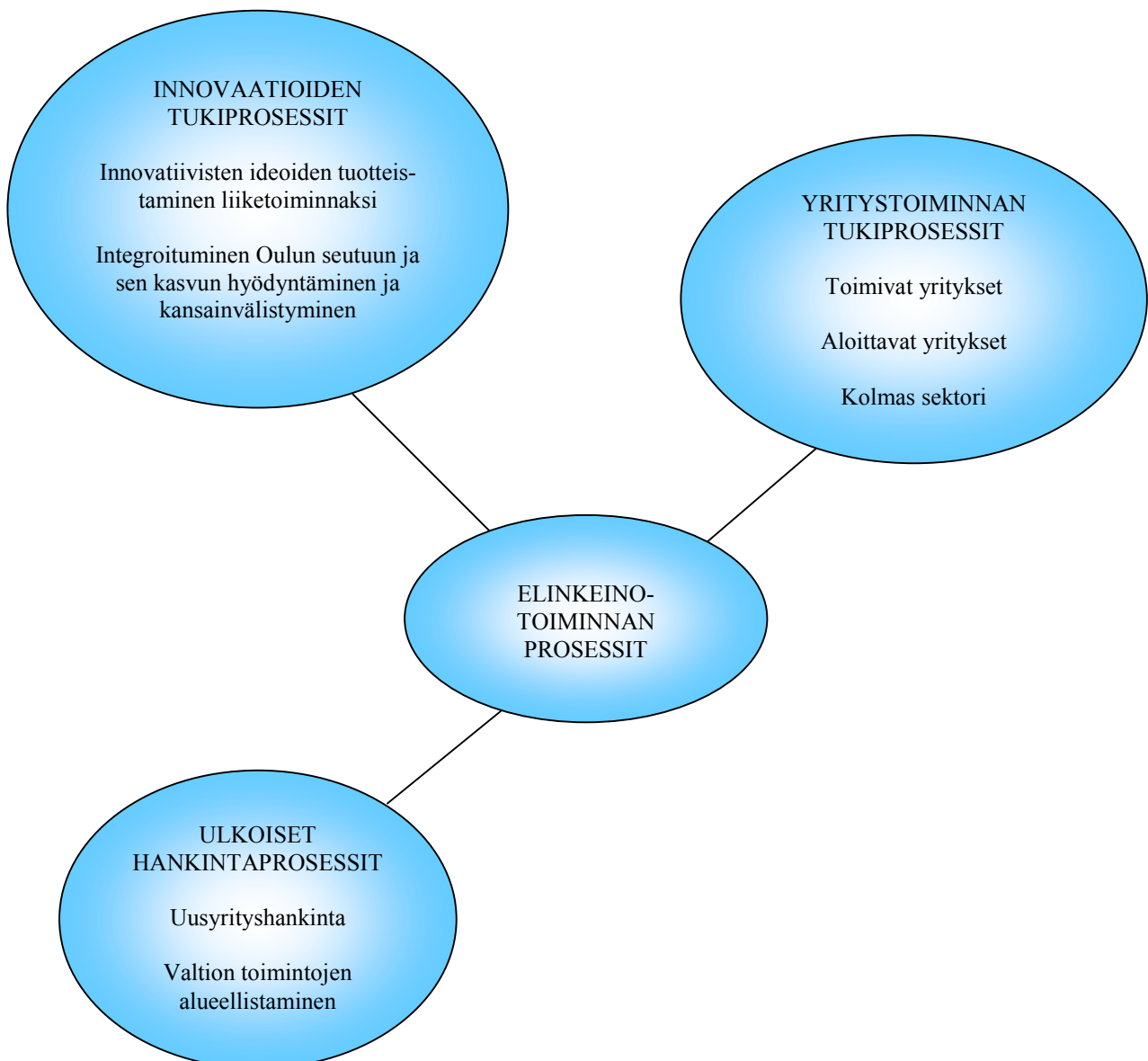
Tulevaisuudessa on panostettava vahvasti kapeille erikoistumisaloille ja erityisesti osaamispohjaisen yrittäjyyden edistämiseen.

Julkisten palvelujen tuottavuutta on parannettava lisäämällä vaihtoehtoisten toteuttajien eli julkisen sektorin ja yksityisen sektorin sekä kansalaisjärjestöjen välistä yhteistyötä.

2.8 Strategiset painopisteet

Strategisia painopisteitä määriteltäessä on otettu huomioon, mihin asioihin voimme kaupungin elinkeinopoliitikalla vaikuttaa ja mitä toimijoita kaupungilla itsellään on sekä kenen kanssa yhteistyössä ja kumppanina yhteisiä resursseja voidaan ohjata.

Organisointi, työnjako ja resurssit esitetään strategian asianomaisissa kohdissa tarkemmin. Elinkeinotoimen hoidon uudelleen organisointi koskee kaikkia prosesseja.

4. ELINKEINOTOIMINNAN PROSESSIT

Valittujen strategisten painopisteiden strategiaprosessin aikana syntyneet strategisten tavoitteiden, kriittisten menestystekijöiden ja mittareiden taulukot ovat strategian **liitteenä 2**. Seuraavassa esitetään niihin pohjautuvat kaupungin elinkeinotoiminnan prosessit tiivistetysti tavoitteineen ja toimintalinjauksineen.

4.1 INNOVAATIOIDEN TUKIPROSESSIT

4.1.1 Innovatiivisten ideoiden tuotteistaminen liiketoiminnaksi

Kajaanin kaupunki on panostanut osaamisen kehittämiseen ja osaamis pohjaiseen elinkeinopolitiikkaan – osaamis pohjaisen yrittäjyyden edistämiseen. Kohteina ovat olleet Kajaanin ammattikorkeakoulu ja Kajaanin yliopistokeskus, erityisesti sen mittalaitelaboratorio. Kajaanin kaupunki on panostanut voimakkaasti näihin molempiin korkeakouluihin ja niistä on tullut keskeisiä aluekehityksen moottoreita Kajaanin seudulla. Näissä ympäristöissä korostuvat uusien ideoiden tuotteistaminen liiketoiminnaksi. Keskeisiä puuttavia elementtejä ovat hankkeisiin jo alkuvaiheessa kytkettävä riskiä ottava yrittäjyys, liikkeenjohdollinen osaaminen ja liiketointainnovaatiot.

Panostusten määrällä mitattuna painopiste on tällä sektorilla. Suomen Teknologiakeskusten Liitto TEKEL on valtakunnallinen yhteistyöverkosto, johon kuuluu 22 teknologiakeskusta yliopisto- ja korkeakoulukaupungeissa. Kajaanin Teknologiakeskus Oy on liiton jäsen. TEKEL –verkosto on osa kansallista innovaatiojärjestelmää. TEKEL toimii välittäjäorganisaationa päättäjien ja teknologiakeskusten välillä. Liiton tärkeimpiä yhteistyökumppaneita ovat ministeriöt sekä keskeiset tutkimuksen, yrityskehityksen, kansainvälistymisen, elinkeinon elämän ja rahoitusalan toimijat.

1. Innovaatioiden synnyttäminen ja kajaanilaisten tieto- ja viestintäteknologiayritysten osaavan työvoiman turvaaminen edellyttää korkeakoulutasoisen koulutuksen ja tutkimuksen vahvistamista valituilla painoaloilla. Kaupunki toteuttaa Measurepolis-kehittämishankkeen (Oske/MeRC) suunnitelmien mukaisesti ja varmistaa siihen liittyen mittaustekniikan DI-maisteriohjelman käynnistymisen 2007 alkaen. Kaupunki tukee tietojenkäsittelytieteiden FM-koulutuksen vakiintumista ja sen ohjelmistotekniikan tutkimustoiminnan käynnistymistä.

2. Innovaatioiden tuloksekas tuotteistaminen liiketoiminnaksi edellyttää välittäjäorganisaatioiden roolien selventämistä ja toiminnan tehostamista. Teknologiakeskuksilla on keskeinen asema osaamiskeskusohjelman kansallisten ja alueellisten hankkeiden koordinoinnissa. Kansallisen innovaatiopolitiikan linjausten mukaisesti kaupunki parantaa Kajaanin Teknologiakeskus Oy:n toimintaedellytyksiä korkeimman osaamisen ja tieto- ja viestintäteknologian välittäjäorganisaationa sekä ammattikorkeakoulun toimintaedellytyksiä pk-sektorin välittäjäorganisaationa. Kaupunki varmistaa VTT:n Kajaanin toimipisteen vakiinnuttamisen ja edistää yliopistokeskuksen ja ammattikorkeakoulun yhteistyötä.

4.1.2 Integroituminen Oulun seutuun ja sen kasvun hyödyntäminen ja kansainvälistyminen

Alueelle on saatava parhaat voimat osaamiskeskittyisiin ja verkostoihin – rakennelman on oltava sellainen, että se kestää tulevaisuudessa myös arjen kansainvälisen kilpailun. Suomen Teknologiakeskusten Liitto TEKEL on valtakunnallinen yhteistyöverkosto, jonka strategiana on kansainvälisyys ja kansainvälisesti ylivertaisten tuotekehitys- ja yritys ympäristöjen kehittäminen sekä niiden tunnetuksi tekeminen. Teknologiakeskukset toimivat osaamiskeskusten kansainvälisen yhteistyön juridisena osapuolena. Suorien kansainvälisten kontaktien rakentaminen tapahtuu teknologiakeskusten kansainvälisen verkoston (International Association of Science Parks) kautta. Parhaille hankkeille pitää luoda edellytykset siirtyä nopeasti kansainvälisille markkinoille.

3. OUKA-vyöhykehanketta toteutetaan aktiivisesti. Keskeisenä tavoitteena on vahvistaa integroitumista ja yhteistyötä Oulussa toimiviin osaamisorganisaatioihin. Kansainvälistymisessä erityisenä tavoitteena on saada Kajaanin korkeakouluyksiköt mukaan EU:n tutkimuksen ja tuotekehityksen puiteohjelmiin. Venäjän merkitys taloudellisena toimijana on muotoutumassa ja se on joka tapauksessa kasvava markkina-alue. Kaupunki tukee yliopistokeskuksen Venäjä-osaamisen kehittymistä.

4.2 YRITYSTOIMINNAN TUKIPROSESSIT

4.2.1 Toimivien yritysten tukiprosessi

Toimivien yritysten kasvun tukeminen on elinkeinopolitiikan perusasioita. Siinä tärkeimpiä työkaluja ovat perinteiseen kunnalliseen elinkeinopolitiikkaan kuuluva yritysasiamiestoiminta, maankäyttö- ja toimitilapalvelut. Kunnallisia palveluja tarvitaan avoimen talouden turvaverkkona - pitämään yritystoiminnan kannalta keskeiset perusasiat kunnossa. Niiden lisäksi tarvitaan yrityslähtöistä kehittämistoimintaa ja toimivien yritysten liiketoimintaosaamisen parantamiseen tähtäävää toimintaa. Toimivien yritysten on suotuisten olosuhteiden niin salliessa omattava valmius uusiutumisen- ja laajentumisinvestointeihin.

Kaupunkiseudun kilpailukykyä on kyky luoda sellaiset toimintaedellytykset, että alueella jo toimivien yritysten on mahdollista ylläpitää ja kehittää omaa kilpailukykyään ja varmistaa uusiutuminen ja laajentaminen. Menestyksen eväät ovat yksilöllisyys, yrittäjyys ja kumppanuus.

4. Kajaanin Teknologikeskus Oy tuottaa kaupungin kaikki elinkeinopalvelut. Seutuyhteistyönä järjestetään yritysasiamiestoimintaa kuntakohtaisesti sopien sekä TE-keskuksen yrityspalveluja käytetään yhteisesti sopien. Kaupungin tavoitteena on lisäksi Kainuun Etu Oy:n toiminnan vakiinnuttaminen ja toimintarahoituksen turvaaminen vähintään nykyisellä tasolla tieto- ja viestintäteknologia-, matkailu-, metalli- sekä metsä- ja puutoimialojen yrityskehittäjänä ja liiketoimintaosaamisen kehittäjänä osana maakunnallisen elinkeinotoimen kokonaisuutta. Kajaanin Teknologikeskus Oy:n roolia ja osaamista toimitilajalostajana lisätään ja Petäisenniskan kehittämisprojektiä jatketaan suunnitelmien mukaan.

4.2.2 Aloittavan yrityksen tukiprosessi

Kajaanin seudulla tarvitaan lisää yritystoimintaa. Uusyrityshankinnan lisäksi siihen on olennainen työkalu aloittavien yritysten perustamisen tukeminen, ikääntyvien yrittäjien yritystoiminnan jatkoedellytysten turvaaminen sekä omistajavaihdosten ja yrittäjyyskasvatuksen tukeminen. Yrityshautomotyypisistä toiminnasta on tullut kiinteä osa kunnallista elinkeinopolitiikkaa ja sitä voidaan toteuttaa myös seudullisesti.

5. Yrittäjyyden poluttamistoimintaa kehitetään vakiinnuttamalla Intotalon esihautomotoiminta ja turvaamalla yrityshautomo Innovan toiminnan perusresurssit. Esihautomosta ja hautomosta muodostetaan yrittäjyyden kehittämisyksikkö. Yrittäjyyskasvatukseen ja yrittämisen kulttuuriin kiinnitetään erityistä huomiota.

4.2.3 Kolmas sektori

Kolmannen sektorin toimintaa tarvitaan, kun työtä, palveluita, tuotteiden ja tavaroiden markkinointia tai hankintaa järjestetään uudelleen paikallisesti. Kolmatta sektoria kannustetaan yrittäjämäiseen toimintaan ja luodaan uusi polku yrittäjyyteen.

6. Kolmannen sektorin, julkisen sektorin ja yritysten välistä yhteistyötä kehitetään. Yksityisten liiketoimintamuotojen mahdollisuudet lisääntyvät uusiutuvien toimintatapojen myötä. Terveys- ja hyvinvointipalvelujen kolmannen sektorin toimijoiden toiminta- ja kasvuedellytyksiä, ja siten myös niiden edellytyksiä työllistämiseen, parannetaan.

4.3 ULKOISET HANKINTAPROSESSIT

4.3.1 Uusyrityshankinta

Uusien yritysten perustamiseen panostamisen lisäksi Kajaanin seudun yritysmäärän kasvattamiseksi tarvitaan aktiivista uusyrityshankintaa, joka on osa perinteistä kunnallista elinkeinopolitiikkaa. Resurssien niukuuden takia ja tuloksellisen yrityshankinnan varmistamiseksi on uusyrityshankintaa tehtävä suunnatusti. Kaupunkiseudun kilpailukykyä on kyky houkutella uusia, omilla markkinoillaan kilpailukykyisiä yrityksiä.

7. Uusyrityshankintaa tehdään elinkeinostrategiassa määritellyillä toimialoilla. Painopiste on Kajaanin tieto- ja viestintäteknologiaprofiiliin soveltuvien osaamisintensiivisten yritysten hankinnassa, jota toteutetaan Measurepolis -kehittämishankkeessa. Lisäksi yhteyskeskustyyppisten paikkakuntariippumattomien yritysten hankintaa jatketaan.

4.3.2 Valtion toimintojen alueellistaminen

Hallituksen tavoitteena on alueellistaa tulevana vuosina laajasti valtion toimintoja tasapainoisen aluekehityksen turvaamiseksi sekä osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi. Alueellistamisen ensisijaisena kohteena ovat aluekeskukset, kuten Kajaani. Sijoittumispaikkakuntia valittaessa valtionhallinnossa tarkastellaan aluekeskusten profiileja ja erikoisosaamista. Volyymiltaan suurimmat alueellistamistoimenpiteet toteutetaan valtionhallinnon tukipalveluissa. Kajaani on tiiviisti mukana tukipalvelujen alueellistamisprosesseissa Kainuun ja Koillis-Suomen alueellistamispiilotihankkeella.

8. Valtion toimintojen alueellistamisessa tavoitteena on luoda Kajaaniin yksi valtionhallinnon tukipalvelujen palvelukeskuksista sekä saada kaupunkiin tieto- ja viestintäteknologia-alan osaamiskeskittymää tukevia toimintoja. Lisäksi hyödynnetään täysimääräisesti Kajaanin erityisvahvuus puolustushallinnon toimintojen sijaintipaikkakuntana. Kaupunki tukee sijoittumisprosesseja

5. STRATEGISET PAINOPISTEET TOIMIALOITTAIN

Lähtökohtana elinkeinostrategian valmistelussa on ollut paikallisten yritysten mukaan saaminen prosessiin. Kajaanin yrittäjien esityksestä järjestettiin heidän valitsemistaan aiheista balance scorecard- menetelmän mukaiset istunnot ja niistä on johdettu toimialakohtaiset tavoitteet, kriittiset menestystekijät ja mittarit, joka esitetään **liitteessä 2**. Seuraavassa esitetään niihin pohjautuvat toimialoittaiset painopisteet tiivistetysti tavoitteineen ja toimintalinjauksineen. Valittuja toimialoja ja aiheita ovat tieto- ja viestintäteknologia, metalliala, matkailu, koulutus, tekninen toimiala, hyvinvointiala, kaupan ja palvelujen ala, viestintä ja mekaaninen puu.

Tieto- ja viestintäteknologian toimialalla on Kajaanissa tällä hetkellä noin 75 yritystä ja niissä noin 1100 työpaikkaa. Alan liikevaihto on kasvanut viime vuosina. Toimialalla on tärkeää osaavan työvoiman saatavuus, teknologiaosaamisen rakenteiden pysyvyys ja tuotekehitys.

9. Tieto- ja viestintäteknologian toimialalla tavoitteena on osaamisen rakenteiden edelleen kehittäminen. Kajaanin Teknoliakeskus Oy:n tehtävänä on myös osaamiskeskittymän (esim. MILA) innovaatiopotentialin laajamittainen kaupallistaminen. Toimialan strategiset toimintalueet ovat sulautettujen järjestelmien tekniikka ja sen ohjelmistotuotteet sekä komponentit ja langaton tiedonsiirtotekniikka ja sen ohjelmistotuotteet sekä siihen liittyvät sisältöliiketoiminta, instrumentointi ja automaatio.

Metallialalla yrityksiä Kajaanissa on noin 84 ja työntekijöitä noin 830. Toimialalla on tärkeää työvoiman saatavuuden turvaaminen, toimialan arvostuksen kohentaminen, paikallisen alihankinnan ja toimittajaverkostojen lisääminen ja alan yritysten ja oppilaitosten välisen yhteistyön tehostaminen.

10. Metallialalla tavoitteena on yritysverkostojen kehittäminen ja niiden hyödyntäminen alan tuotannon lisäämiseksi mm. alihankinnassa Kainuun Etu Oy:n vetovastuulla. Kaupunki tukee alan toimintaympäristön kehittämistä seutuyhteistyössä.

Hyvinvointialan ydintoimialueet ovat terveydenhuolto ja sosiaalipalvelut. Yritystoiminta on kasvanut voimakkaasti viime vuosina. Väestön ikääntyminen, mutta myös vaurastuminen, ja julkisen sektorin rajalliset resurssit tuottaa kysyntää vastaava määrä palveluja ovat avanneet yritystoiminnalle uusia markkinoita. Kajaanissa toimii tällä hetkellä noin 70 hyvinvointialan yritystä. Yhteiskunnan julkisen ja yksityisen sektorin toimijat rakentavat hyvinvointipalveluja yhdessä.

11. Hyvinvointialalla tavoitteena on alan yritystoiminnan lisääminen yhteistyössä maakuntahallinnon kanssa. Kaupunki tukee seutuyhteistyössä Snowpolis- ja Seniorpolishankkeita, joilla on seudullinen vetovastuu hyvinvointialasta.

Matkailun taloudellisia vaikutuksia ovat seuranneet Kajaanin ammattikorkeakoulu ja Sininen Kainuun ry vuodesta 1999 lähtien. Kajaanissa matkailutulon reaaliomuutos on ollut negatiivinen viime aikoina. Kajaanin matkailutulo on suurin Kainuussa. Kajaanin matkailutulo oli vuonna 2002 35,7 miljoonaa euroa ilman arvonnäköveroä ja sen kunnallistaloudellinen vaikutus Kajaanissa oli noin 1,3 miljoonaa euroa. Rekisteröityjen majoitusliikkeiden käyttöasteet ovat niinkään laskeneet Kajaanissa. Käyttöaste vuonna 2003 oli 34 %, kun koko maan keskiarvo oli vastaavana aikana 45,7 %.

12. Matkailualalla seudun matkailua kehitetään ympärivuotiseksi, tapahtumayhteistyötä ja tapahtumien koordinoitua parannetaan. Kokonaisuuteen kuuluu matkailua palvelevan infrastruktuurin suunnitelmallinen ja pitkäjänteinen kehittäminen sekä matkailupalvelujen systemaattinen kehittäminen. Matkailua tukevan elämysteollisuuden uutta yritystoimintaa aktivoidaan. Matkailun eri osapuolet toimivat verkottuneesti ja yhtenäisesti. Vuokatin alueen kanssa tehtävän yhteistyön lisäksi kaupunki tukee Oulujärven matkailun kehittämistä seutuyhteistyössä. Kainuun Etu Oy toimii maakunnallisena matkailun toimialakehittäjänä. Kaupunki varmistaa ammattikorkeakoulun matkailun t&k –toiminnan käynnistymisen ja siihen liittyvän yliopistoyhteistyön.

Kaupan ja palvelujen alalla Kajaanissa toimii runsaat 1400 yritystä, joissa työskentelee noin 3800 työntekijää. Alan kehittyminen, monipuolisuus ja taso ovat tärkeitä kaupungin palvelurakenteen, kaupunkikuvan ja yleisen viihtymisen kannalta. Palveluliiketoiminnalla on tärkeä merkitys tuottavuuden lisäämisessä sekä työllisyyden kannalta.

13. Kaupan ja palvelujen alalla kaupunki jatkaa jokivarren, linnanraunioiden ja kaupunkikeskustan ympäristön ja ilmeen suunnitelmallista parantamista sekä tukee kaupunkikeskustayhdistyksen toimintaa. Hyvin toimivan yhdyskunnan edellytyksenä on kiinteä, tasapainoinen ja kaavataloudellisesti edullinen kaupunkirakenne.

Mekaanisen puualan yrityksiä toimii Kajaanissa tällä hetkellä 14 ja ne työllistävät noin 250 henkeä. Kehitys on ollut alavireistä viime aikoina erityisesti sahapuolella. Kalustepuolella kehitys on ollut parempaa ja myös uusia investointeja on tehty ja on suunnitteilla lisää. Tärkeää lisätä puutuotteiden jalostusarvoa hyödyntämällä ja kehittämällä enenevässä määrin alueella tapahtuvaa suunnittelua ja muotoilua.

14. Mekaanisella puualalla tavoitteena on yritysverkostojen kehittäminen ja niiden hyödyntäminen alan tuotannon lisäämiseksi mm. alihankinnassa Kainuun Etu Oy:n vetovastuulla. Kaupunki tukee alan toimintaympäristön kehittämistä seutuyhteistyössä. Tuotteiden jalostusarvoa lisätään hyödyntämällä ja kehittämällä alueella tapahtuvaa suunnittelua ja muotoilua.

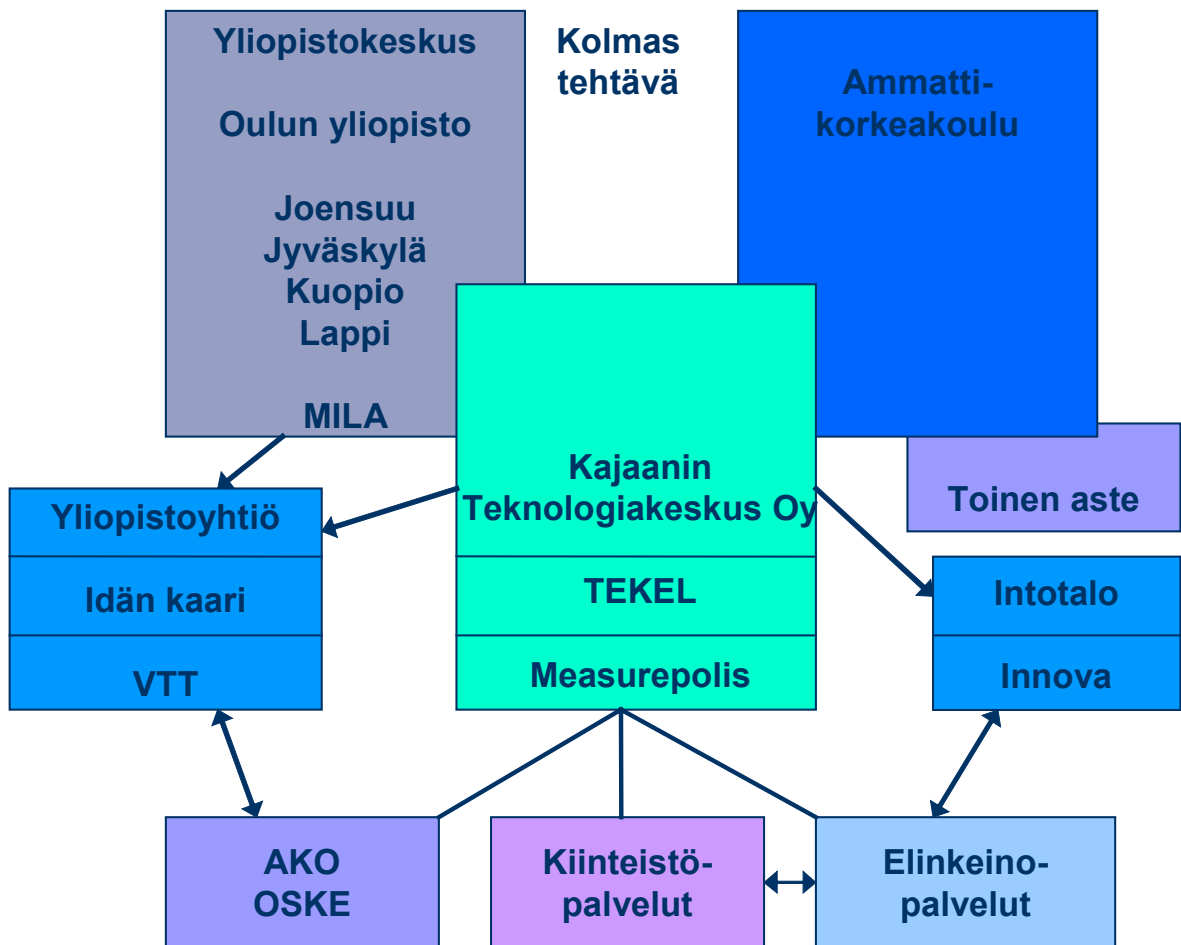
Maaseutuelinkeinojen kehittäminen on kirjattu Kainuun kylätyöohjelmaan 2003-2006 ja Kajaanin kylien kehittämistarpeet –asiakirjaan. Asiakirja on koottu vuonna 2004 valmistuneista Kajaanin kyläsuunnitelmista ja siihen on liitetty Kainuun kylätyöohjelmaan kirjoitetut toimenpide-esitykset. Erikseen on selvitettävä mahdollisuus sulauttaa Kajaanin maaseutuohjelma Kajaanin kaupunkiseudun aluekeskusohjelmaan. Täten aluekeskusohjelman yhteydessä tehtävän seutuyhteistyön kautta saadaan seudullisuus mukaan myös maaseutuohjelmaan.

15. Maaseutuelinkeinojen kehittämisessä otetaan huomioon seutuyhteistyö sulauttamalla Kajaanin maaseutuohjelma Kajaanin kaupunkiseudun aluekeskusohjelmaan.

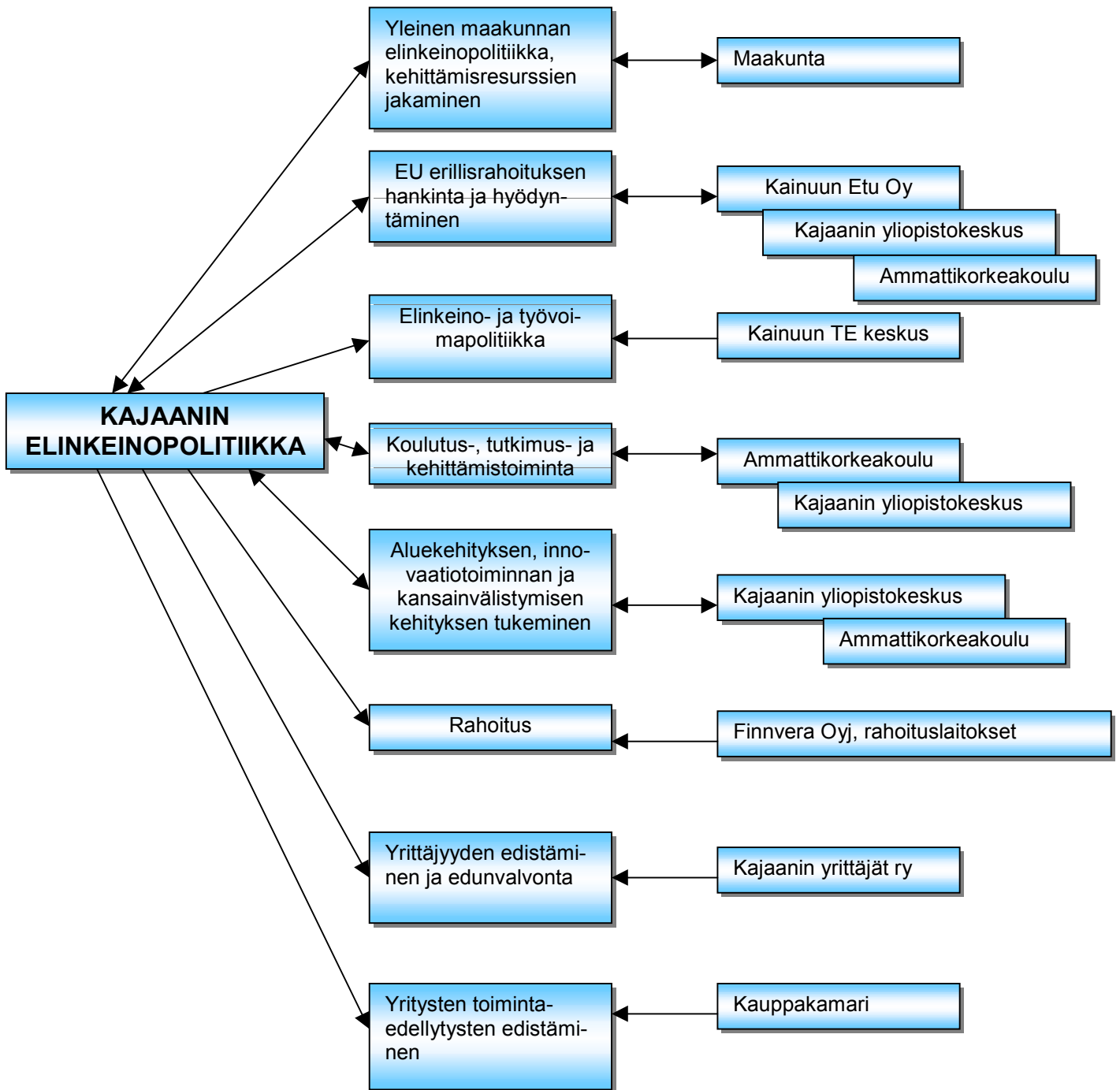
6. ORGANISOITUMINEN

Kaupungin elinkeinotoiminnan uudessa organisaatiomallissa kaupungin elinkeinopalvelujen tuotanto on keskitetty Kajaanin Teknologikeskus Oy:n yhteyteen. Liikuntapalvelujen siirtämisestä Kainuun Liikunnalle on hyväksytty erillinen sopimus. Uudessa organisaatiomallissa toiminnot on jaettu kolmeen lohkoon. Yksi osa on toimitilojen, kiinteistöjen ja vuokratilojen hallinnointi. Toinen osa on perinteinen, operatiivinen elinkeinotoiminta. Kolmas osa muodostuu aluekeskusohjelmasta ja osaamiskeskusohjelmasta.

Kajaanin Teknologikeskus Oy:stä on rakennettu kehitysyhtiö, joka hoitaa elinkeinopalvelujen tuottamisen lisäksi aluekehittämisen- ja projektitoimintaa. Kajaanin kaupunkiseudun aluekeskusohjelman mukainen yhteistyö ja erityisesti yhteistyö Sotkamon kunnan toimijoiden kanssa on tärkeää. Kaupungin elinkeinopolitiikan resurssit kanavoidaan Kajaanin Teknologikeskus Oy:n, yritys- ja kiinteistöjen sekä kehittämissuhteiden kautta

7. KUMPPANUUDET

8. YHTEENVETO TAVOITTEISTA JA TOIMINTALINJAUKSISTA

INNOVAATIOIDEN TUKIPROSESSIT

Innovatiivisten ideoiden tuotteistaminen liiketoiminnaksi

1. Innovaatioiden synnyttäminen ja kajaanilaisten tieto- ja viestintäteknologiayritysten osaavan työvoiman turvaaminen edellyttää korkeakoulutasoisen koulutuksen ja tutkimuksen vahvistamista valituilla painoaloilla. Kaupunki toteuttaa Measurepolis-kehittämishankkeen (Oske/MeRC) suunnitelmien mukaisesti ja varmistaa siihen liittyen mittaustekniikan DI-maisteriohjelman käynnistymisen 2007 alkaen. Kaupunki tukee tietojenkäsittelytieteiden FM-koulutuksen vakiintumista ja sen ohjelmistotekniikan tutkimustoiminnan käynnistymistä.

2. Innovaatioiden tuloksekas tuotteistaminen liiketoiminnaksi edellyttää välittäjäorganisaatioiden roolien selventämistä ja toiminnan tehostamista. Teknologiakeskuksilla on keskeinen asema osaamiskeskusohjelman kansallisten ja alueellisten hankkeiden koordinoinnissa. Kansallisen innovaatiopolitiikan linjausten mukaisesti kaupunki parantaa Kajaanin Teknoliakeskus Oy:n toimintaedellytyksiä korkeimman osaamisen ja tieto- ja viestintäteknologiayritysten välittäjäorganisaationa sekä ammattikorkeakoulun toimintaedellytyksiä pk-sektorin välittäjäorganisaationa. Kaupunki varmistaa VTT:n Kajaanin toimipisteen vakiinnuttamisen ja edistää yliopistokeskuksen ja ammattikorkeakoulun yhteistyötä.

Integroituminen Oulun seutuun ja sen kasvun hyödyntäminen ja kansainvälistyminen

3. OUKA-vyöhykehanketta toteutetaan aktiivisesti. Keskeisenä tavoitteena on vahvistaa integroitumista ja yhteistyötä Oulussa toimiviin osaamisorganisaatioihin. Kansainvälistymisessä erityisenä tavoitteena on saada Kajaanin korkeakouluyksiköt mukaan EU:n tutkimuksen ja tuotekehityksen puiteohjelmiin. Venäjän merkitys taloudellisena toimijana on muotoutumassa ja se on joka tapauksessa kasvava markkina-alue. Kaupunki tukee yliopistokeskuksen Venäjä-osaamisen kehittymistä.

YRITYSTOIMINNAN TUKIPROSESSIT

Toimivien yritysten tukiprosessi

4. Kajaanin Teknoliakeskus Oy tuottaa kaupungin kaikki elinkeinopalvelut. Seutuyhteistyönä järjestetään yritysasiamiestoimintaa kuntakohtaisesti sopien sekä TE-keskuksen yrityspalveluja käytetään yhteisesti sopien. Kaupungin tavoitteena on lisäksi Kainuun Etu Oy:n toiminnan vakiinnuttaminen ja toimintarahoituksen turvaaminen vähintään nykyisellä tasolla ICT-, matkailu-, metalli- sekä metsä- ja puutoimialojen yrityskehittäjänä ja liiketoimintaosaamisen kehittäjänä osana maakunnallisen elinkeinotoimen kokonaisuutta. Kajaanin Teknoliakeskus Oy:n roolia ja osaamista toimitilajalostajana lisätään ja Petäisenniskan kehittämisprojektia jatketaan suunnitelmien mukaan.

Aloittavan yrityksen tukiprosessi

5. Yrittäjyyden poluttamistoimintaa kehitetään vakiinnuttamalla Intotalon esihautomotoiminta ja turvaamalla yrityshautomo Innovan toiminnan perusresurssit. Esihautomosta ja hautomosta muodostetaan yrittäjyyden kehittämysyksikkö. Yrittäjyyskasvatukseen ja yrittämisen kulttuuriin kiinnitetään erityistä huomiota.

Kolmas sektori

6. Kolmannen sektorin, julkisen sektorin ja yritysten välistä yhteistyötä kehitetään. Yksityisten liiketoimintamuotojen mahdollisuudet lisääntyvät uusiutuvien toimintatapojen myötä. Terveys- ja hyvinvointipalvelujen kolmannen sektorin toimijoiden toiminta- ja kasvuedellytyksiä, ja siten myös niiden edellytyksiä työllistämiseen, parannetaan.

ULKOISET HANKINTAPROSESSIT

Uusyrytyshankinta

7. Uusyrytyshankintaa tehdään elinkeinostrategiassa määritellyillä toimialoilla. Painopiste on Kajaanin tieto- ja viestintäteknologiaprofiiliin soveltuvien osaamisintensiivisten yritysten hankinnassa, jota toteutetaan Measurepolis-kehittämishankkeessa. Lisäksi yhteyskeskustyyppisten paikkakuntariippumattomien yritysten hankintaa jatketaan.

Valtion toimintojen alueellistaminen

8. Valtion toimintojen alueellistamisessa tavoitteena on luoda Kajaaniin yksi valtionhallinnon tukipalvelujen palvelukeskuksista sekä saada kaupunkiin tieto- ja viestintäteknologia-alan osaamiskeskittymää tukevia toimintoja. Lisäksi hyödynnetään täysimääräisesti Kajaanin erityisvahvuus puolustushallinnon toimintojen sijaintipaikkakuntana. Kaupunki tukee sijoittumisprosesseja

STRATEGISET PAINOPISTEET TOIMIALOITTAIN

9. **Tieto- ja viestintäteknikan toimialalla** tavoitteena on osaamisen rakenteiden edelleen kehittäminen. Teknologiakeskus Oy:n tehtävänä on myös osaamiskeskittymän (esim. MILA) innovaatiopotentialin laajamittainen kaupallistaminen. Toimialan strategiset toiminta-alueet ovat sulautettujen järjestelmien tekniikka ja sen ohjelmistotuotteet sekä komponentit ja langaton tiedonsiirtotekniikka ja sen ohjelmistotuotteet sekä siihen liittyvät sisältöliiketoiminta, instrumentointi ja automaatio.

10. **Metallialalla** tavoitteena on yritysverkostojen kehittäminen ja niiden hyödyntäminen alan tuotannon lisäämiseksi mm. alihankinnassa Kainuun Etu Oy:n vetovastuulla. Kaupunki tukee alan toimintaympäristön kehittämistä seutuyhteistyössä.

11. **Hyvinvointialalla** tavoitteena on alan yritystoiminnan lisääminen yhteistyössä maakuntahallinnon kanssa. Kaupunki tukee seutuyhteistyössä Snowpolis- ja Seniorpolishankkeita, joilla on seudullinen vetovastuu hyvinvointialasta.

12. **Matkailualalla** seudun matkailua kehitetään ympärivuotiseksi, tapahtumayhteistyötä ja tapahtumien koordinoitua parannetaan. Kokonaisuuteen kuuluu matkailua palvelevan infrastruktuurin suunnitelmallinen ja pitkäjänteinen kehittäminen sekä matkailupalvelujen systemaattinen kehittäminen. Matkailua tukevan elämyksellisuuden uutta yritystoimintaa aktivoidaan. Matkailun eri osapuolet toimivat verkottuneesti ja yhtenäisesti. Vuokatin alueen kanssa tehtävän yhteistyön lisäksi kaupunki tukee Oulujärven matkailun kehittämistä seutuyhteistyössä. Kainuun Etu Oy toimii maakunnallisena matkailun toimialakehittäjänä. Kaupunki varmistaa ammattikorkeakoulun matkailun t&k –toiminnan käynnistymisen ja siihen liittyvän yliopistoyhteistyön.

13. **Kaupun ja palvelujen alalla** kaupunki jatkaa jokivarren, linnanraunioiden ja kaupunkikeskustan ympäristön ja ilmeen suunnitelmallista parantamista sekä tukee kaupunkikeskustayhdistyksen toimintaa. Hyvin toimivan yhdyskunnan edellytyksenä on kiinteä, tasapainoinen ja kaavataloudellisesti edullinen kaupunkirakenne.

14. **Mekaanisella puualalla** tavoitteena on yritysverkostojen kehittäminen ja niiden hyödyntäminen alan tuotannon lisäämiseksi mm. alihankinnassa Kainuun Etu Oy:n vetovastuulla. Kaupunki tukee alan toimintaympäristön kehittämistä seutuyhteistyössä. Tuotteiden jalostusarvoa lisätään hyödyntämällä ja kehittämällä alueella tapahtuvaa suunnittelua ja muotoilua.

15. **Maaseutuelinkeinojen** kehittämisessä otetaan huomioon seutuyhteistyö sulauttamalla Kajaanin maaseutuohjelma Kajaanin kaupunkiseudun aluekeskusohjelmaan.

LIITE 1: Swot-analyysi

Vahvuudet <ul style="list-style-type: none">• Ehjä kaupunkirakenne• Toimiva yrityspalveluvarustus• Vahva osaamisympäristö• Kaavoitusvalmius• Hyvä yrityspalveluinfra• Turvallisuus• Menestysyrityksiä• Pienen paikan joustavuus• Soveltava tutkimus ja testaus• Soveltava koulutus	Heikkoudet <ul style="list-style-type: none">• Päätöksenteko• Vähäinen yrittäjyys• Elinkeinopoliittisen ohjelman puute• Heikko riskinotto kyky• Johtamis- ja keskustelukulttuurin puute• Osaajien saatavuus• Pieni sisäinen markkina• Uskon puute luovuuteen• Maine
Mahdollisuudet <ul style="list-style-type: none">• Vahvistuva kolmas sektori• Osaamisinfra vahvuuden muuttaminen liiketoiminnaksi• Kaupunkiseudun kuntien kumppanuus• Elinkeinotoimen organisointi• Oulu-yhteistyö• Osaamisen rakenteet (koulutus ja t&k)• Palveluosaamisen parantaminen• Yrittäjien ja päättäjien yhteistyö• Kansainvälisyys, Venäjä –ilmiön hyödyntäminen• Logistiset yhteydet, Oulujärven oikotie	Uhat <ul style="list-style-type: none">• Väestökato ja –rakenne• Osaajien, nuorten poismuutto• EK-politiikan toimijoiden eriseuraisuus• Maakunta- ja kuntahallinnon yhteen törmäys• Varovaisuus päätöksissä• Yrityslähtöisen osaamisen katoaminen• Olemassa olevien työpaikkojen menetys• Muutosvastaisuus• Yrittäjävastaisen ilmapiirin jatkuminen• Nuorten poismuutto• Taloustilanteen heikkeneminen ja epävakaisuus

LIITE 2: Kaupungin elinkeinostrategian painopisteiden prosessien strategiset tavoitteet, kriittiset menestystekijät ja mittarit

INNOVAATIOIDEN TUKIPROSESSIT

Innovatiivisten ideoiden tuotteistaminen liiketoiminnaksi

Strategiset tavoitteet	Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet / mittarit
<ul style="list-style-type: none"> Tunnettu, kansainvälisesti korkeatasoista tutkimus- ja tuotekehitystoimintaa toteuttava mittaustekniikan osaamiskeskus (Measurepolis) Kajaanissa uusia tuotteita, uusia asiakas- ja yhteistyösuhteita, toiminta- ja markkina-alueen laajentumista, tunnettuutta ja maineen kasvua sekä yritysten kasvua ja laajentumista tukeva tuotteistamisprosessi. 	<ul style="list-style-type: none"> Tutkimuslähtöisten ideoiden kehitysprosessi on toimiva ja osaikayrittäjäyys on mahdollista Toimiva teknologiakeskus koordinoijana, aluekehittämisohjelmien hallinnoijana ja välittäjäorganisaationa MILA:n tutkimustoiminta on asiakaslähtöistä ja laadukasta Toimijoiden rahoitus kunnossa Huippuosaajia, yhteistyöverkostot, kansainvälinen yhteistyö huipputasoa, tutkimustoiminnan määrä riittävää Ammattitaitoinen, kehittämishaluinen henkilöstö VTT uusimman teknologian siirtäjänä yrityksiin ja soveltava tutkimus valituilla alueilla AMK uusimman teknologian käyttöönottaja ja osaamisen siirtäjä Tutkimustoiminnan taso on korkea Tutkimus- ja testausympäristöt ovat ajantasalla Yhteistyöverkostot alueen ulkopuolelle Insinööri ja DI koulutus riittävää Teknologian siirto ja soveltava tutkimus (VTT) riittävää EU aluerahoituksen jatko on varmistettu TEKES rahoituksen laajempi hyödyntäminen yrityksissä 	<ul style="list-style-type: none"> Yhteistyökumppaneiden määrä VTT:n, AMK:n ja Tekesin tutkimusrahoituksen määrä Koulutusmittarit Rahoitus kunnossa ensimmäiset 3 vuotta, MeRC 2,1 M€ 2006 ja sen jälkeen 2 M€ /vuosi Osaamiskartoitus, kumppanit hankittu T&K henkilöstön lisäys > 3 /vuosi Uudet sovellukset ja markkinat Patenttien ja uusien tuotteiden määrä DI 20 aloituspaikkaa 2006 Insinööri (AMK) > 100 aloituspaikkaa

Integroituminen Oulun seutuun ja sen kasvun hyödyntäminen ja kansainvälistyminen

Strategiset tavoitteet	Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet / mittarit
<ul style="list-style-type: none"> kilpailukyvyyn parantaminen palveluiden saatavuuden turvaaminen tasapainoisen aluerakenteen kehityksen turvaaminen uudentyyppisten toimintaympäristöjen toteuttaminen. Kansainvälistymisessä tavoitteina itään päin ovat Venäjä –osaami- 	<ul style="list-style-type: none"> osaamisen levittäminen kehitysvyöhykkeen sisällä verkostoituminen vyöhykkeen kehittämistä tukevilla hankkeissa ja ohjelmissa myönteisen imagon ja vetovoiman luominen vyöhykkeelle asumisen ja vapaa-ajan toimintojen uusi yhteissuunnittelu ja 	<ul style="list-style-type: none"> yhteisyritysten lisääminen yliopistoyhteistyön kasvaminen loppututkintojen määrän kasvu kansainvälisten suhdeverkkojen määrällinen kasvu ja laadullinen parantuminen

sen lisääminen, - Venäjä -ansaintalogiikan kehittäminen, teknologian- ja tiedonsiirron no- peuttaminen, ja tuotekehitysyh- teistyö	toimintamallit • klusteriyhteistyön kehittäminen ja eri virtojen kulku vyöhykkeellä (ihmiset, osaaminen, yritykset, pääomat, liikenne / suunnat, vo- lyymit) ja hankkeiden yhteenso- vittaminen ja hankeyhdistelmät ja niiden keskinäinen synergia.	
--	--	--

YRITYSTOIMINNAN TUKIPROSESSIT

Toimivien yritysten tukiprosessi

Strategiset tavoitteet	Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet / mittarit
<ul style="list-style-type: none"> • Koko elinkeinopalvelujen tuotannon keskittäminen Kajaanin Teknologiakeskus Oy:öön • Seutuyhteistyön käynnistäminen tapauskohtaisten ja vapaamuotoisten sopimusten avulla • Yritysten toimintaedellytysten turvaaminen sekä niiden kannattavuuden ja toiminnan kasvu • Hankerahoituksen turvaaminen • Avainhenkilöiden etsimisessä avustaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Kyky tarjota kilpailukykyiset tuotannon tekijät (henkilöstö, toimitilat, kaavat, rahoituspalvelut ja logistiikka) • Toimiva teknologiakeskus valittujen avaintoimialojen (ICT) verkostojen kehittäjänä • Kuntatalouden hallinta, resurssien varmistaminen hallintokokeilussa, TE –keskus yhteistyössä ja ohjelmissa • Liiketoimintaosaajien ja ammattitaitoisen henkilökunnan saannin varmistaminen ja asiakaslähtöinen asunto-, tontti- ja perhepolitiikka • Paremman yhteistyön ja ilmapiirin rakentaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Uusi elinkeinotoimen organisaatio toimii vuoden 2005 alusta • Yritystoimitilojen käyttöaste >80% • Hankerahoituksen vaikuttavuus ja tuottojen lisäys • Hallintokokeilun kautta kanavoidut kehittämisresurssien kohdentaminen ja käyttö • Kaupungin talouden kehitys • Onnistuneita sukupolvenvaihdoksia vähintään 10 kpl • Työllisyys 2008 >65% • Ilmapiiriä mitataan säännöllisesti ja tulos on >4 (1-5)

Aloittavan yrityksen tukiprosessi

Strategiset tavoitteet	Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet / mittarit
<ul style="list-style-type: none"> • Aloittavan yrityksen pääomahuollon turvaaminen, TE – keskusyhteistyö, muu rahoitus yhteistyö • Elinkeinoelämän verkoston yhteistyö ja toimivien yritysten osaamisen hyödyntäminen • Osaavan työvoiman saanti • Mutkaton ja joustava liikkeellelähtö 	<ul style="list-style-type: none"> • Perusasioiden – ja neuvonnan hallinta sekä ohjauksen jatkuvuus • Hallitus (yritysjohdo) mentorointi • Uusien yritysideoiden haravointi, esihaudonta (Intotalo), yrityshaudonta (Innova) sekä yrittäjävalmennus • Riskirahoituksen saatavuus ja myös hankerahoitusta aloittaville yrityksille • Yhteistyön tiivistäminen • Aktiivinen osallistuminen paikallisen ja maakunnallisen elinkeinoelämän verkoston toimintaan 	<ul style="list-style-type: none"> • Aloittavien yritysten määrän muutos, nettolisäys 35/ vuosi • Neuvontapalveluiden käyttö, yrityskontaktien määrä >100 /vuosi • Haudottavien yritysten määrä >15 / 2008 • Toteutuneiden hankkeiden volyyymi 5 M€ / vuosi • Koulutuksen määrä, laatu ja asiakastytytyväisyys >3,5 (asteikolla 1-5)

Kolmas sektori

Strategiset tavoitteet	Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet / mittarit
<ul style="list-style-type: none"> • Sujuvan yhteistoiminnan luominen julkisen hallinnon, elinkeinoelämän ja kolmannen sektorin välille • Riittävien resurssien varmistaminen • Kolmannen sektorin mallin luominen (Kajaani mallikaupunki) • Kaupungin maineen, houkuttelevuuden ja suvaitsevaisuuden lisääminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Osallistuva toimintatapa, nykytilanteen ja tulevaisuustilan arviointi ja tiedottaminen • Kolmannen sektorin vakuusjärjestelmän luominen • Omain varainhankinnan varmistaminen, vapaaehtoistyön turvaaminen • Toiminnan entistä enemmän itsensä kannattavuus, seuranta järjestelmän luominen • Toimintaa tukeva koulutusohjelma, kohderyhmän hankinta • Maahanmuuttajien kotouttamisen onnistuminen • Vertaistuki sekä verkostojen toimivuus rajoja läpäisevänä 	<ul style="list-style-type: none"> • Toimintatavan ja kuvauksen ja sopimusmallien luonti • Viestintäsuunnitelman tekeminen • Seurantajärjestelmän luominen • Koulutettavien määrä, ennakkoluulojen vähentäminen • Hyvinvointiin ja ilmapiiriin vaikuttaminen • Työllisyyteen ja työttömyyteen vaikuttaminen

ULKOISET HANKINTAPROSESSIT

Uusyrittäshankinta

Strategiset tavoitteet	Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet / mittarit
<ul style="list-style-type: none"> • Kaikkien toimijoiden palveluiden ja etujen niputtaminen markkinoinnissa • Saada aikaan investointeja ja uusia työpaikkoja • Luoda kysyntää vapaalle työvoimareserville • Luoda työtilaisuuksia valmistuville opiskelijoille 	<ul style="list-style-type: none"> • Toimialaprofilointi • Toimialakeskittymien luominen • Aktiivinen henkilökohtainen myyntityö • Kohteena erityisesti Oulun seutu ja muut kasvualueet ja kajaanolaisjuuris yritykset • Sopiva infra tarjolla • Sopivia osaamisresursseja tarjolla 	<ul style="list-style-type: none"> • Etabloituneiden yritysten määrä > 8 kpl/ vuosi • Syntyneiden työpaikkojen määrä 100 kpl / vuosi

Valtion toimintojen alueellistaminen

Strategiset tavoitteet	Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet / mittarit
<ul style="list-style-type: none"> • Vaikuttaminen valtionhallinnon päätöksiin • Alueellisen palvelualustan sekä toimintaympäristön toimivuus ja lisäarvo valtionhallinnolle 	<ul style="list-style-type: none"> • Poliittisen ja virkamiestason lobbauks • Aktiivinen myynti ja markkinointi • Maakuntahallinnon TUPA-keskuksen yhteistyökyky • AMK:n ja KYK:n osaamisinfra • Koulutetun työvoiman saatavuus 	<ul style="list-style-type: none"> • 200 uutta valtion työpaikkaa Kajaaniin / Kajaanin seudulle 2008 mennessä

STRATEGISET PAINOPISTEET TOIMIALOITTAIN

Tieto- ja viestintäteknikka

Strategiset tavoitteet	Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet / mittarit
<ul style="list-style-type: none">• Measurepoliksen toiminnan pysyvyyden varmistaminen ja laajentuminen muille it- ja ele –aloille• Hankkeiden lisääminen yritysten, mittalaitelaboratorion, ammattikorkeakoulun ja VTT:n välillä• DI koulutuksen jatkuvuuden turvaaminen• AMK opettajien harjoittelun lisääminen yrityksissä• Strategisen koulutus- ja tuotekehitysyhteistyön lisääminen Oulun seudun toimijoiden kanssa korkean teknologian aloilla	<ul style="list-style-type: none">• Markkinoinnin tehostaminen yhteistyötä lisäämällä messuesiintymisissä ja mediassa• Tutkija- ja asiantuntijavaihdon lisääminen, tuotekehitys ja uusien markkinoiden hankinta koettiin tärkeinä menestystekijöinä	<ul style="list-style-type: none">• Yritysten määrä kpl / vuosi• Työpaikkojen määrä• Liikevaihdon määrä• Messut vähintään 1/vuosi• Toimijoiden rooli selvitetty• Tutkijavaihdot > 10 / vuosi

Metalliala

Strategiset tavoitteet	Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet / mittarit
<ul style="list-style-type: none">• Verkostoyhteistyön kehittäminen• Tutkimus- ja tuotekehityksen lisääminen• Oulu kehityskäytävän hyödyntäminen	<ul style="list-style-type: none">• Yritysten välisten toimintakulttuurien eron tunnistaminen• Toisiinsa paremmin tutustuminen	<ul style="list-style-type: none">• Yritysten määrä kpl / vuosi• Työpaikkojen määrä• Liikevaihdon määrä• Toimialatapaamisia yritysten ja toimijoiden kesken 3 krt /vuosi

Hyvinvointiala

Strategiset tavoitteet	Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet / mittarit
<ul style="list-style-type: none">• Yhteistyön kehittäminen julkisen toimijan kanssa• toimitilojen kehittäminen• yrittäjäyyskoulutus• tulevan tilanteen tunnistaminen• kannattava ja oikein mitoitettu palvelutuotanto	<ul style="list-style-type: none">• Selvät pelisäännöt• Tasavertainen asema ja kohtelu muihin toimialoihin verrattuna mm. toimitilakysymyksissä ja alan kurssit ja koulutus	<ul style="list-style-type: none">• Yritysten määrä kpl / vuosi• Työpaikkojen määrä• Liikevaihdon määrä

Matkailu

Strategiset tavoitteet	Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet / mittarit
<ul style="list-style-type: none">• Matkailutoimintojen organisoiminen ja työjaon selkeyttäminen• Uusien investointien liikkeelle saanti• Kajaanin kehittäminen elämysmatkailun keskuksiksi• Kokousmatkailun elvyttäminen ja vetovoiman lisääminen	<ul style="list-style-type: none">• Kaupungin matkailukohteiden kehittämisen, hoidon, myynnin ja markkinoinnin uudelleen organisoiminen• Matkailun tukipanostukset tulee koordinoita• Käynnistettävä yhteistyötä kansainvälisen tason operaattorin kanssa	<ul style="list-style-type: none">• Käyttöaste maan keskitasolla 2008• Viipymä• Asiakasmäärätkansainvälistyminen uusilla markkina-alueilla

	<ul style="list-style-type: none"> • Suurtapahtumien hankinta tulee systematisoida • Selvitetään Kajaani Areenan toteuttamisvaihtoehdot • Kaukametsän aluetta kehitettävä uusinvestoinnein • VALO projektin käynnistymistä edistetään (vaelluslohen palauttaminen Oulujokeen, kalatiet) • KYK, Kajaanin AMK ja Vuokatti muodostavat merkittävän liikuntamatkailuklusterin 	
--	--	--

Kauppa ja palvelut

Strategiset tavoitteet	Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet / mittarit
<ul style="list-style-type: none"> • Keskustan kehittäminen • Houkutteleva kaupunkikuva • Kaupungin hyvä tunnettuus ja maine • Osaavan henkilökunnan saataavuus 	<ul style="list-style-type: none"> • Ympäristön siisteydestä huolehtiminen • Keskustan kehittämisen investointien jatkaminen • Linnanraunioiden hyödyntäminen • Kajaanista ostamisen edistäminen • Tapahtumat, tapahtumahankinta palkkiot • Mestari-Kisälli –koulutuspolku • Venäjän kielen osaamisen lisääminen • Muiden kielten osaajien verkoston luominen 	<ul style="list-style-type: none"> • Työpaikkojen määrä • Liiketilojen käyttöaste • Imagotutkimus 1 krt / 2v, tulos > 3,5

Mekaaninen puu

Strategiset tavoitteet	Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet / mittarit
<ul style="list-style-type: none"> • Jalostusyhteistyöverkoston synnyttäminen • Pääomahuollon turvaaminen • Tutkimus- ja tuotekehitysyhteistyön lisääminen ja tehostaminen • Ilmapiiirin ja alan yrittäjyyden lisääminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Sahatavaran jatkojalostuksen aikaansaanti • Komponenttien tuottaminen huonekaluteollisuudelle • Kumppanuuksien etsiminen • Täkyjen antaminen aloittaville yrityksille • Finnveran ja TE-keskuksen lobbauksista nopeisiin päätöksiin • Markkinatutkimus kansainvälisten suuntausten selvittämiseksi • Design-, laatu- ja erikoistumiskoulutus • Asiakaslähtöinen suunnittelu ja tuotanto • Alan yrittäjyyskoulutus ja tutustumisprosessi systemaattiseksi (foorumit) 	<ul style="list-style-type: none"> • Yritysten määrä • Työpaikkojen määrä / nykyisten säilyttäminen